

DA

DA

DA

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 20.12.2010
KOM(2010) 774 endelig
Bilag A/Kapitel 06

BILAG A til

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING

om det europæiske national- og regionalregnskabssystem i Den Europæiske Union

BILAG A

KAPITEL 6: ANDRE STRØMME

1. INDLEDNING

Andre strømme er ændringer i værdien af aktiver og passiver, som ikke er resultatet af transaktioner. Grunden til, at disse strømme ikke er transaktioner, er, at de ikke opfylder et eller flere af kendetegnene ved transaktioner. For eksempel kan det være, at de institutionelle enheder, der er involveret, ikke handler ved gensidig overenskomst, hvilket er tilfældet i forbindelse med ikke-kompenseret beslaglæggelse af aktiver. Ændringen kan også skyldes en naturbegivenhed som for eksempel et jordskælv og ikke et rent økonomisk fænomen. Eller værdien af et aktiv udtrykt i udenlandsk valuta kan ændres som følge af en ændring i vekselkursen.

2. ANDRE ÆNDRINGER I AKTIVER OG PASSIVER

6.01 Definition:	Andre ændringer i aktiver og passiver er økonomiske strømme – bortset fra strømme, som er resultatet af transaktioner, der registreres på kapitalkontoen og den finansielle konto – der ændrer værdien af aktiverne og passiverne.

Der skelnes mellem to typer af andre ændringer. Den første består i ændringer i mængden af aktiver og passiver. Den anden består i nominelle kapitalgevinster og -tab.

2.1 Andre mængdeændringer i aktiver og passiver

(K.1-K.6)

- 6.02 På kapitalkontoen kan producerede og ikke-producerede aktiver tilgå og fragå en sektor gennem anskaffelse og afhændelse af aktiver, forbrug af fast realkapital eller tilgang til, afgang fra og løbende tab på lagerbeholdninger. På den finansielle konto tilgår finansielle aktiver og passiver systemet, når en debitor accepterer en fremtidig forpligtelse til at betale en kreditor, og fragår systemet, når denne forpligtelse er blevet opfyldt.
- 6.03 I andre mængdeændringer i aktiver og passiver indgår også strømme, hvorved aktiver og passiver tilgår eller fragår regnskaberne på anden måde end ved transaktioner – f.eks. tilgang og afgang i forbindelse med opdagelse, udtømmelse og nedbrydning af naturforekomster.
- 6.04 Derudover omfatter andre mængdeændringer i aktiver og passiver virkningen af usædvanlige, uventede ydre hændelser, som ikke er af økonomisk art, og ændringer, der skyldes omklassificering eller omlægning af institutionelle enheder eller aktiver og passiver.
- 6.05 Andre mængdeændringer i aktiver og passiver omfatter seks kategorier:

- a) økonomisk opståen af aktiver (K.1)
- b) økonomisk forsvinden af ikke-producerede aktiver (K.2)
- c) tab ved katastrofer (K.3)
- d) ikke-kompenseret beslaglæggelse (K.4)
- e) andre mængdeændringer i.a.n. (K.5)
- f) klassifikationsændringer (K.6).

2.1.1 Økonomisk opståen af aktiver (K.1)

6.06 Ved økonomisk opståen af aktiver forstås en forøgelse af mængden af producerede og ikke-producerede aktiver, som ikke er resultatet af en produktion. Det omfatter:

- a) Historiske monumenter, dvs. konstruktioner eller steder med særlig arkæologisk, historisk eller kulturel betydning, når deres værdi første gang registreres på statuskontoen.
- b) Værdigenstande, såsom ædelstene, antikviteter og kunstgenstande, når den høje værdi eller den kunstneriske betydning af en genstand, der ikke allerede er opført på statuskontiene, første gang registreres.
- c) Opdagelse af udnyttelige forekomster i undergrunden af kul, olie, naturgas, metalliske mineraler eller ikke-metalliske mineraler. Omfattet er også opvurderinger af værdien af reserver, hvis udnyttelse bliver rentabel som følge af teknologiske fremskridt eller relative prisændringer.
- d) Naturlig vækst i ikke-avlede/dyrkede biologiske ressourcer, f.eks. naturlige skove og fiskebestanden, hvor væksten i de økonomiske aktiver ikke er underlagt en institutionel enheds direkte kontrol, ansvar og forvaltning og således ikke betragtes som produktion.
- e) Overførsler af andre naturgivne ressourcer til økonomisk aktivitet: naturgivne ressourcer, som ændrer status, således at de bliver til økonomiske aktiver. Som eksempler kan nævnes udnyttelse af urskove, omdannelse af øde, uopdyrket jord til jord, som kan udnyttes økonomisk, arealindvinding og opkrævning af afgifter for indvinding af vand. De naturgivne ressourcer kan også opnå værdi på grund af økonomiske aktiviteter i nærheden; f.eks. kan værdien af et stykke jord stige, fordi der tæt på er planer om at anlægge eller anlægges en tilkørselsvej. Omkostninger til forbedring af jord registreres som faste bruttoinvesteringer, men en eventuel værdistigning af jorden ud over værdien af jordforbedringerne registreres som økonomiske opståen.
- f) Kvalitative ændringer i naturgivne aktiver på grund af ændringer i den økonomiske anvendelse. Ændringer i kvalitet registreres som mængdeændringer. De kvalitative ændringer, der registreres her, optræder som modposter til ændringer i økonomisk anvendelse, der vises som ændringer i klassifikation (se 6.21). For eksempel kan en omklassificering af opdyrket jord til jord, hvorpå der ligger bygninger, medføre en værdistigning og en ændring i

klassificeringen. I et sådant tilfælde medregnes aktivet allerede under aktiver, og det er den kvalitative ændring af aktivet som følge af den ændrede økonomiske anvendelse, der anses for at være aktivets opståen. Et andet eksempel er den øgede værdi af malkekvæg, når det sendes til slagtning tidligere end forventet.

- g) Opståen af værdi gennem indgåelse af omsættelige kontrakter, herunder leasingkontrakter, licenser og tilladelser. Værdien i disse kontrakter, licenser og tilladelser udgør et aktiv, når værdien af den rettighed, de giver grundlag for, overstiger de beløb, der skal betales for dem, og indehaveren kan realisere denne ved at overdrage dem til andre.
- h) Ændringer i værdien af goodwill og markedsføringsaktiver, som opstår, når institutionelle enheder sælges til priser, der overstiger deres egenkapital (se 7.07). Forskellen mellem køberprisen og egenkapitalen benævnes "købt goodwill og købte markedsføringsaktiver". Goodwill, som ikke er tilvejebragt gennem salg/køb, betragtes ikke som et økonomisk aktiv.

2.1.2 Økonomisk forsvinden af ikke-producerede aktiver (K.2)

6.07 Økonomisk forsvinden af ikke-producerede ikke-finansielle aktiver omfatter:

- a) Udtømmelse af naturressourcer, som omfatter værdiforringelsen af forekomster af aktiver i undergrunden, og udtømmelse af ikke-avlede/dyrkede biologiske ressourcer, der henregnes under aktiver (se 6.06 e) som følge af høst, skovrydning eller udnyttelse ud over et bæredygtigt niveau. Mange af de mulige posteringer her er modposteringer til de posteringer, der er beskrevet i 6.06c-6.06f.
- b) Anden økonomisk forsvinden af ikke-producerede aktiver, som omfatter
  - i) nedskrivning af værdien af købt goodwill og købte markedsføringsaktiver
  - ii) ophør af fordelene ved omsættelige kontrakter, herunder leasingkontrakter, licenser og tilladelser.

2.1.3 Tab ved katastrofer (K.3)

6.08 Tab ved katastrofer registreret som andre mængdeændringer er resultatet af store erkendelige enkelthændelser, som ødelægger økonomiske aktiver.

6.09 Til sådanne hændelser regnes større jordskælv, vulkanudbrud, flodbølger, usædvanligt voldsomme orkaner, tørke og andre naturkatastrofer; krigshandlinger, oprør og andre politiske hændelser; teknologiske ulykker såsom større giftudslip eller emission af radioaktive partikler i luften. Som eksempler på sådanne hændelser kan nævnes:

- a) forringelse af kvaliteten af jord som følge af usædvanligt kraftige oversvømmelser eller stormskader

- b) ødelæggelse af avlede/dyrkede aktiver som følge af tørke eller udbrud af sygdomme
- c) ødelæggelse af bygninger, udstyr eller værdigenstande i forbindelse med skovbrande eller jordskælv
- d) utilsigtet ødelæggelse af sedler og mønt eller ihændekeeperpapirer som følge af naturkatastrofer eller politiske hændelser eller ødelæggelse af dokumentation for ejendomsretten.

2.1.4 Ikke-kompenseret beslaglæggelse (K.4)

- 6.10 Ikke-kompenseret beslaglæggelse optræder, når offentlige myndigheder eller andre institutionelle enheder af årsager, som ikke har noget at gøre med betaling af skatter, bøder eller lignende afgifter, overtager aktiver tilhørende andre institutionelle enheder, herunder ikke-residente enheder, uden at disse opnår fuld dækning. Beslaglæggelse af aktiver i tilknytning til kriminelle aktiviteter betragtes som en bøde. Den ikke-kompenserede andel af sådanne ensidige beslaglæggelser registreres som en anden mængdeændring.
- 6.11 Kreditorers pantovertagelse og -tilbagebetaling registreres ikke som ikke-kompenseret beslaglæggelse, fordi det i aftalen mellem parterne enten eksplicit eller implicit er fastlagt, at denne metode kan anvendes.

2.1.5 Andre mængdeændringer i.a.n. (K.5)

- 6.12 Andre mængdeændringer i.a.n. omfatter virkningerne af uforudselige hændelser på aktivers økonomiske værdi.
- 6.13 Som eksempler på andre mængdeændringer i ikke-finansielle aktiver i.a.n. kan nævnes:
  - a) Uforudselig forældelse. Antagelser, der anvendes ved beregning af forbrug af fast realkapital, omfatter ikke uforudselig forældelse af faste aktiver. Det beløb, der opføres for den forventede forældelse af disse, kan være for lavt i forhold til den faktiske forældelse. Der skal derfor foretages nedskrivninger af værdien af de faste aktiver, f.eks. som følge af indførelsen af forbedret teknologi.
  - b) Forskelle mellem de beløb, som er opført under forbrug af fast realkapital til dækning af normale skadestilfælde og faktiske tab. Forbrug af fast realkapital dækker ikke uforudsete skadestilfælde, og det beløb, der opføres til dækning af de normalt forventelige skadestilfælde, kan være mindre end eller overstige de faktisk opståede skader. Der skal derfor foretages justeringer for uforudset nedgang eller stigning i værdien af de faste aktiver, som skyldes sådanne hændelser. De tab, der justeres for her, er ikke tilstrækkeligt store til, at de kan betragtes som tab ved katastrofer.
  - c) Forringelse af faste aktiver, som der ikke er taget hensyn til i forbruget af fast realkapital. Det omfatter nedgang i værdien af faste aktiver, f.eks. på grund af de uforudsete virkninger af syreholdig luft og sur regn på bygningsfacader eller køretøjers karrosserier.

- d) Opgivelse af produktionsanlæg før færdiggørelse, eller før de tages i brug økonomisk.
  - e) Ekstraordinære tab i lagerbeholdninger (f.eks. på grund af brandskade, røveri, insektangreb i kornlagre), der ikke betragtes som tab ved katastrofer.
- 6.14 Som eksempler på andre mængdeændringer i finansielle aktiver og passiver i.a.n. kan nævnes:
- a) Tab af sedler og mønt eller ihændekeeperpapirer af grunde (f.eks. brand eller tyveri), der ikke betragtes som katastrofer, og sedler og mønt, der tages ud af omløb, og som ikke længere kan veksles, undtagen beløb, hvor der er sket en ændring i klassificeringen fra sedler og mønt til værdipapirer.
  - b) Ændringer i finansielle fordringer som følge af afskrivninger. Disse indgår ikke i den finansielle konto, fordi der ikke er nogen gensidig aftale mellem parterne. Nærmere bestemt kan en kreditor nå frem til, at en finansiell fordring ikke længere kan inddrives, f.eks. på grund af konkurs eller likvidation, og fjerne fordringen fra sin balance. Kreditors erkendelse af, at fordringen ikke kan inddrives, registreres som andre mængdeændringer i aktiver. Den tilsvarende gæld skal også fjernes fra debtors balance for at opretholde balancen i den samlede økonomis regnskaber. Undtaget fra dette generelle princip er skatter og bidrag til sociale ordninger, der skal betales til sektoren offentlig forvaltning og service (se 6.15 d).
  - c) Ændringer vedrørende livsforsikringer, livrenter og pensioner som følge af ændringer i de demografiske forudsætninger.
  - d) Hensættelser til forpligtelser i forbindelse med standardiserede garantiordninger, når de forventede forpligtelser overstiger de forventede indtægter og fordringer.
- 6.15 Andre mængdeændringer i.a.n. omfatter ikke:
- a) ændringer i finansielle fordringer som følge af nedskrivninger, der afspejler den faktiske markedsværdi af omsættelige finansielle fordringer: disse ændringer tages der højde for i omvurderingskontoen
  - b) annullering af gæld ved gensidig aftale mellem debitor og kreditor (gældsannullering eller gældseftergivelse): dette registreres som en transaktion mellem kreditor og debitor (se 4.165 f)
  - c) gældsfragåelse: debtors ensidige annullering af en gæld registreres ikke
  - d) skatter og bidrag til sociale ordninger, der skal betales til sektoren offentlig forvaltning og service, og som denne sektor ensidigt beslutter at anse som uerholdelige (se 1.57, 4.27 og 4.82).

2.1.6 Klassifikationsændringer (K.6)

- 6.16 Klassifikationsændringer (K.6) omfatter ændringer i sektorklassifikation og de institutionelle enheders struktur (K.61) og ændringer i klassifikation af aktiver og passiver (K.62).

2.1.6.1 Ændringer i sektorklassifikation og struktur (K.61)

- 6.17 Omklassifikation af en institutionel enhed fra en sektor til en anden betyder, at hele dens statuskonto overføres; hvis f.eks. en institutionel enhed, der er klassificeret i sektoren husholdninger, bliver finansielt uafhængig af sin ejer, kan den blive til et kvasiselskab, som så igen skal omklassificeres til sektoren selskaber.
- 6.18 Ændringer i sektorklassifikationen indebærer, at hele statuskontoen overføres fra en sektor eller delsektor til en anden. Overførslen kan medføre konsolidering eller dekonsolidering af aktiver og passiver, som også indgår i denne kategori.
- 6.19 Ændringer i strukturen af institutionelle enheder omfatter opståen og forsvinden af visse finansielle aktiver og passiver, som skyldes omstrukturering af selskaber. Når et selskab forsvinder som uafhængig juridisk enhed, fordi det overtages af et eller flere selskaber, forsvinder alle finansielle aktiver og passiver, herunder aktier og andre ejerandelsbeviser, der eksisterede mellem det overtagne selskab og dem, der overtog det, fra ENS. Køb af aktier og andre ejerandelsbeviser i et selskab som en del af en fusion registreres som en finansiell transaktion mellem det køvende selskab og de tidligere ejere. Udskiftning af eksisterende aktier med aktier i køvende selskab eller et nyt selskab registreres som indløsninger af aktier ledsaget af udstedelse af nye aktier. Finansielle aktiver og passiver, som eksisterede mellem det overtagne selskab og tredjemand, forbliver uændrede og overgår til det overtagende selskab.
- 6.20 På tilsvarende måde, når et selskab juridisk spaltes i to eller flere institutionelle enheder, registreres opståen af finansielle aktiver og passiver som ændringer i sektorklassifikation og struktur.

2.1.6.2 Ændringer i klassifikation af aktiver og passiver (K.62)

- 6.21 Ændringer i klassifikation af aktiver og passiver opstår, hvis aktiverne og passiverne er opført i én kategori i primostatuskontoen og i en anden i ultimostatuskontoen. Eksempelvis kan nævnes ændringer i anvendelsen af jord eller ombygning af boliger til erhvervsmæssig brug eller omvendt. Når der er tale om jord, skal begge posteringer (en negativ postering for den gamle kategori, en positiv for den nye kategori) foretages med samme værdi. Ændringer i jordværdi som følge af denne ændring i anvendelse registreres som en mængdeændring og ikke som en omvurdering og dermed som økonomisk opståen af aktiver eller økonomisk forsvinden af ikke-producerede aktiver.
- 6.22 Opståen eller forsvinden af monetært guld i form af guldbarrer kan ikke ske ved en finansiell transaktion, men tilgår eller fragår ENS gennem andre mængdemæssige ændringer i aktiver.
- 6.23 I forbindelse med guldbarrer foreligger der et særligt tilfælde af ændring i klassifikation. Guldbarrer kan være et finansielt aktiv (monetært guld) eller en værdigenstand (ikke-monetært guld), afhængigt af ihændehaven og begrundelsen

for at være ihændeher. Monetarisering er ændringen i klassifikationen af guldbarrer fra ikke-monetært guld til monetært guld. Demonetarisering er ændringen i klassifikationen af guldbarrer fra monetært guld til ikke-monetært guld.

6.24 Transaktioner i tilknytning til guldbarrer registreres som følger:

- a) Når en monetær myndighed sælger guldbarrer, der er et reserveaktiv, til en ikke-resident institutionel enhed, der ikke er en monetær myndighed, eller til en resident institutionel enhed, registreres der en transaktion i ikke-monetært guld. Demonetarisering af guld som en ændring i klassifikationen af guldbarrer fra monetært guld til ikke-monetært guld finder sted umiddelbart før transaktionen og registreres som andre mængdemæssige ændringer i den monetære myndigheds aktiver.
- b) Når en monetær myndighed køber guldbarrer af en ikke-resident eller en resident institutionel enhed til sine reserveaktiver, og gullet ikke allerede er et reserveaktiv, registreres der en transaktion i ikke-monetært guld. Monetarisering af guld som en ændring i klassifikationen af guldbarrer fra ikke-monetært guld til monetært guld finder sted umiddelbart efter transaktionen og registreres som andre mængdemæssige ændringer i den monetære myndigheds aktiver.
- c) Når køber og sælger er monetære myndigheder fra forskellige økonomier, og begge er indehavere af guldbarrerne som en del af deres reserveaktiver, foreligger der en transaktion i guldbarrer, der registreres på den finansielle konto.
- d) I andre tilfælde er guldbarrer altid ikke-monetært guld, og transaktioner i ikke-monetært guld registreres.

De to ovennævnte tilfælde vedrørende en monetær myndighed finder også anvendelse på en international finansiell organisation.

6.25 Ændringer i klassifikation af aktiver og passiver omfatter ikke konvertering af gældsværdipapirer til aktier, hvilket registreres som to finansielle transaktioner.

2.2 Nominelle kapitalgevinster og -tab (K.7)

6.26 På omvurderingskontoen registreres de nominelle kapitalgevinster og -tab, der for ejerne af aktiver og passiver opstår i en regnskabsperiode, og som afspejler ændringer i aktivernes og passivernes prisniveau og -struktur. Nominelle kapitalgevinster og -tab (kategori K.7) omfatter neutrale kapitalgevinster og -tab (underkategori K.71) og reale kapitalgevinster og -tab (underkategori K.72).

6.27 Definition:	De nominelle kapitalgevinster og -tab (K.7) på et aktiv er stigninger eller fald i aktivets værdi for dets økonomiske ejer som følge af stigninger eller fald i prisen på det. De nominelle kapitalgevinster og -tab på et finansielt passiv er fald eller stigninger i passivets værdiansættelse som følge af fald eller stigninger i prisen på det.

- 6.28 En kapitalgevinst opstår ved en stigning i et aktivs værdi eller et fald i et passivs værdi. Et kapitaltab opstår ved et fald i et aktivs værdi eller en stigning i et passivs værdi.
- 6.29 De nominelle kapitalgevinster og -tab, der registreres på omvurderingskontoen, er dem, der påløber aktiver eller passiver, uanset om de er blevet realiseret eller ej. En kapitalgevinst siges at være realiseret, når det pågældende aktiv sælges, indløses, anvendes eller på anden måde afhændes, eller når gælden tilbagebetales. En ikke-realiseret gevinst er en gevinst, der påløber et aktiv, som stadig ejes, eller et passiv, som stadig er udestående ved slutningen af regnskabsperioden. Ved en realiseret gevinst forstås som regel den gevinst, der er realiseret over hele den periode, i hvilken aktivet ejes eller passivet er udestående, uanset om denne periode falder sammen med regnskabsperioden eller ej. Da kapitalgevinster og -tab imidlertid registreres efter optjeningstidspunkt, forekommer sondringen mellem realiserede og ikke-realiserede gevinster og tab, som kan være nyttig i visse sammenhænge, ikke i klassifikationerne og kontiene.
- 6.30 Kapitalgevinster og -tab omfatter gevinster og tab på alle slags ikke-finansielle aktiver, finansielle aktiver og passiver. Omfattet er således også kapitalgevinster og -tab på lagerbeholdninger af alle typer varer, som producenterne ligger inde med, herunder produkter under fremstilling.
- 6.31 Der kan påløbe nominelle kapitalgevinster og -tab på aktiver eller passiver, der ejes i en hvilken som helst periode inden for regnskabsperioden, og ikke kun på aktiver eller passiver, der optræder på primostatuskontoen og/eller ultimostatuskontoen. De nominelle kapitalgevinster og -tab, der tilfalder eller påføres ejeren af et bestemt aktiv eller passiv, eller en given mængde af en speciel type aktiv eller passiv, mellem to tidspunkter, defineres som "den løbende værdi af dette aktiv eller passiv på det senere tidspunkt minus den løbende værdi af dette aktiv eller passiv på det tidligere tidspunkt", idet det antages, at aktivet eller passivet selv ikke ændrer sig i mellemtiden, hverken kvalitativt eller kvantitativt.
- 6.32 Den nominelle kapitalgevinst (G), som påløber en given mængde q af et eller andet aktiv mellem tidspunkterne o og t , kan udtrykkes som følger: $G = (p_t - p_o) \times q$,
- 6.33 hvor p_o og p_t er priserne på aktivet på hhv. tidspunkt o og tidspunkt t . For finansielle aktiver og passiver med faste løbende værdier i national valuta er p_o og p_t pr. definition lig med 1, og den nominelle kapitalgevinst er altid nul.
- 6.34 Med henblik på at beregne de nominelle kapitalgevinster og -tab skal anskaffelser og afhændelser af aktiver værdiansættes på samme måde, som de er registreret på kapitalkontoen og den finansielle konto, og beholdningen af aktiver skal værdiansættes på samme måde, som den er registreret i statuskontiene. Er der tale om faste aktiver, er værdien af en anskaffelse det beløb, som køberen betaler til producenten eller sælgeren, plus køberens tilhørende omkostninger ved overdragelse af ejendomsretten. Værdien af en afhændelse af et eksisterende fast aktiv er det beløb, som sælgeren modtager fra køberen, minus sælgerens omkostninger ved overdragelse af ejendomsretten.
- 6.35 En undtagelse fra det forhold, der er beskrevet i 6.34, forekommer, hvis den pris, der betales, afviger fra aktivets markedsværdi. I så fald imputeres der en

kapitaloverførsel for forskellen mellem den betalte pris og markedsværdien, og anskaffelsen registreres til markedsværdi. Dette forekommer navnlig i forbindelse med transaktioner inden for ikke-markedsmæssige sektorer.

6.36 Der skelnes mellem fire forskellige situationer, der kan give anledning til nominelle kapitalgevinster og -tab:

- a) Et aktiv, som ejes i hele regnskabsperioden: Den nominelle kapitalgevinst, der påløber i regnskabsperioden, er lig med ultimostatus(konto)værdien minus primostatus(konto)værdien minus eventuelt forbrug af fast realkapital i regnskabsperioden. Disse værdier er de anslåede værdier af aktiverne, hvis de skulle anskaffes på de tidspunkter, hvor statuskontiene udarbejdes. Den nominelle kapitalgevinst er ikke-realiseret.
- b) Et aktiv, som ejes ved begyndelsen af perioden, og som sælges i løbet af perioden: Den nominelle kapitalgevinst er lig med værdien ved afhændelsen minus primostatus(konto)værdien minus eventuelt forbrug af fast realkapital i regnskabsperioden, der finder sted før salget. Den nominelle kapitalgevinst er realiseret.
- c) Et aktiv, som er anskaffet i løbet af perioden, og som stadig ejes ved slutningen af perioden: Den nominelle kapitalgevinst er lig med ultimostatus(konto)værdien minus værdien ved anskaffelsen minus eventuelt forbrug af fast realkapital i regnskabsperioden. Den nominelle kapitalgevinst er ikke-realiseret.
- d) Et aktiv, som anskaffes og afhændes i løbet af regnskabsperioden: Den nominelle kapitalgevinst er lig med værdien ved afhændelsen minus værdien ved anskaffelsen minus eventuelt forbrug af fast realkapital i regnskabsperioden mellem anskaffelsen og afhændelsen. Den nominelle kapitalgevinst er realiseret.

6.37 De nominelle kapitalgevinster og -tab er dem, der påløber aktiver og passiver, hvad enten de realiseres eller ej. De registreres på de pågældende sektors, den samlede økonomis og udlandets omvurderingskonto.

2.2.1 Neutrale kapitalgevinster og -tab (K.71)

6.38 Definition:	Ved neutrale kapitalgevinster og -tab (K.71) på et aktiv eller passiv forstås værdien af den kapitalgevinst eller det kapitaltab, som påløber, hvis prisen på aktivet eller passivet ændres over tid i samme forhold som det generelle prisniveau.

6.39 Neutrale kapitalgevinster og -tab beregnes for at gøre det lettere at udlede reale kapitalgevinster og -tab til omfordeling af den reale købekraft mellem sektorerne.

6.40 Kaldes det generelle prisindeks for r , kan den neutrale kapitalgevinst (NG) på en given mængde q af et aktiv mellem tidspunkterne o og t udtrykkes som følger: $NG = p_o \times q (r_t/r_o - 1)$,

hvor $p_o \times q$ er den løbende værdi af aktivet på tidspunkt o og r_t/r_o er faktoren for ændringen i det generelle prisindeks mellem tidspunkterne o og t . Størrelsen r_t/r_o anvendes på alle aktiver og passiver.

- 6.41 Det generelle prisindeks, der anvendes til beregning af neutrale kapitalgevinster og -tab, er prisindekset for endelig indenlandsk anvendelse eksklusive lagerændringer.
- 6.42 Neutrale kapitalgevinster og -tab registreres på kontoen for neutrale kapitalgevinster og -tab, som er en underkonto under sektorernes, den samlede økonomis og udlandets omvurderingskonto.

2.2.2 Reale kapitalgevinster og -tab (K.72)

6.43 Definition:	Ved reale kapitalgevinster og -tab (K.72) på et aktiv eller passiv forstås forskellen mellem den nominelle og den neutrale kapitalgevinst på dette aktiv.

- 6.44 Den reale kapitalgevinst (RG) på en given mængde q af et aktiv mellem tidspunkterne o og t kan udtrykkes således: $RG = G - NG$

$$\text{eller } RG = (p_t/p_o - r_t/r_o) \times p_o \times q$$

- 6.45 Værdierne af de reale kapitalgevinster og -tab på aktiver og passiver afhænger således af udviklingen i deres priser over den pågældende periode i forhold til den gennemsnitlige udvikling i andre priser målt med det generelle prisindeks.
- 6.46 Reale kapitalgevinster registreres på kontoen for reale kapitalgevinster og -tab, som er en underkonto under omvurderingskontoen.

2.2.3 Kapitalgevinster og -tab opdelt efter typen af finansielt aktiv og passiv

Monetært guld og særlige trækningsrettigheder (SDR) (AF.1)

- 6.47 Da prisen på monetært guld sædvanligvis angives i amerikanske dollar, er værdien af monetært guld underlagt nominelle kapitalgevinster og -tab som følge af ændringer i valutakursen samt prisen på selve gullet.
- 6.48 Da de særlige trækningsrettigheder udgøres af flere valutaer, ændrer deres værdi i den nationale valuta og følgelig værdien af kapitalgevinster og -tab sig i takt med kursen på de forskellige valutaer i forhold til den nationale valuta.

Sedler og mønt samt indskud (AF.2)

- 6.49 De løbende værdier af sedler og mønt samt indskud i national valuta forbliver konstante over tid. "Prisen" på et sådant aktiv er altid lig med 1, mens mængden bestemmes ved antallet af enheder af den valuta, de er udstedt i. De nominelle kapitalgevinster og -tab på sådanne aktiver er altid lig 0. Derfor forklares forskellen mellem værdierne af begyndelses- og slutbeholdningen af sådanne aktiver, med undtagelse af andre mængdemæssige ændringer, alene ved værdierne af transaktionerne i aktiverne. Dette er et sjældent tilfælde, hvor det normalt er muligt at trække transaktionerne fra ændringerne i tallene på statuskontiene.

- 6.50 Den påløbne rente på indskud registreres på den finansielle konto som samtidig geninvesteret indskud.
- 6.51 Kapital i form af udenlandsk valuta og indskud udtrykt i andre valutaer er udsat for nominelle kapitalgevinster og -tab som følge af ændringer i valutakurserne.
- 6.52 Til at beregne neutrale og reale kapitalgevinster på aktiver med fast løbende værdi er det nødvendigt at råde over data vedrørende tidspunkterne for og værdierne af transaktionerne samt primostatuskonto- og ultimostatuskontoværdierne. Hvis der f.eks. foretages et indskud, og det hæves igen inden for regnskabsperioden, mens det generelle prisniveau stiger, så er den neutrale gevinst på indskuddet positiv og den reale gevinst negativ – størrelsen af beløbet afhænger af indskuddets løbetid og inflationen. Det er umuligt at registrere sådanne reale tab uden oplysninger om værdien af de transaktioner, der har fundet sted i løbet af regnskabsperioden, og om, hvornår de er foretaget.
- 6.53 Generelt kan man gå ud fra, at hvis den samlede absolutte værdi af de positive og negative transaktioner er stor i forhold til primostatuskonto- og ultimostatuskontoværdierne, så vil de omtrentlige overslag over de neutrale og reale kapitalgevinster og -tab på finansielle aktiver og passiver med faste løbende værdier udledt af statuskontodataene alene ikke være særlig tilfredsstillende. Selv bruttoregistrering af værdierne af de finansielle transaktioner – dvs. særskilt registrering af foretagne og hævdede indskud i stedet for den samlede værdi af indskud minus hævninger – vil ikke altid være tilstrækkelig uden oplysninger om det tidsmæssige forløb af indskuddene.

Gældsværdipapirer (AF.3)

- 6.54 Udstedes langfristede gældsværdipapirer, f.eks. obligationer, til overkurs eller underkurs, herunder obligationer noteret til kurs langt under pari samt nulkuponobligationer, er det forskellen mellem deres emissionskurs og deres pålydende værdi eller indfrielseskurs, når de forfalder, der bestemmer de renter, som udstederen skal betale i gældsværdipapirets løbetid. Disse renter registreres som formueindkomst, som udstederen af det langfristede gældsværdipapir skal betale, og som indehaveren af gældsværdipapiret modtager i tilgift til eventuelle kuponrenter, som udstederen faktisk har betalt med bestemte tidsintervaller i gældsværdipapirets løbetid.
- 6.55 De påløbne renter registreres på den finansielle konto som værende samtidig reinvesteret i gældsværdipapiret af dets indehaver. De registreres derfor på den finansielle konto som anskaffelse af et aktiv, som lægges til det bestående aktiv. Således afspejler den gradvise forøgelse af markedsværdien af et langfristet gældsværdipapir, som skyldes akkumuleringen af påløbne reinvesterede renter, en vækst i den udestående hovedstol – dvs. i størrelsen af aktivet. Det er altså en kvantums- eller mængdeforøgelse og ikke en prisforøgelse. Det skaber ikke nogen kapitalgevinst for indehaveren af det langfristede gældsværdipapir eller noget kapitaltab for udstederen. Gældsværdipapirer ændres kvalitativt over tid, efterhånden som de nærmer sig forfaldstidspunktet, og det er vigtigt at fastslå, at en forøgelse af deres værdi som følge af akkumuleringen af påløbne renter ikke er prisændringer og ikke skaber kapitalgevinster.

6.56 Kurserne på fastforrentede langfristede gældsværdipapirer ændrer sig imidlertid også, når markedsrenten ændrer sig, og de ændrer sig nærmere bestemt omvendt i forhold til renten. Virkningen af en given renteændring på kursen på et enkelt langfristet gældsværdipapir er desto mindre, jo tættere værdipapiret er på forfaldsdatoen. Ændringer i kurserne på langfristede gældsværdipapirer, som skyldes ændringer i markedsrenten, udgør prisændringer og ikke kvantumsændringer. De skaber derfor nominelle kapitalgevinster eller -tab både for udstederne og indehaverne. En rentestigning skaber en nominel kapitalgevinst for udstederen af gældsværdipapiret og et tilsvarende nominelt kapitaltab for indehaveren og omvendt, hvis der er tale om rentefald.

6.57 Renter og afdrag på gældsværdipapirer med variabel rente er knyttet til et generelt prisindeks for varer og tjenester (f.eks. forbrugerprisindekset), en rentesats (f.eks. EURIBOR, LIBOR eller et obligationsafkast) eller en pris på et aktiv.

Når kuponudbetalingerne og/eller restlånebeløbet er knyttet til et generelt eller bredt prisindeks, behandles ændringen i restlånebeløbets værdi mellem begyndelsen og slutningen af en bestemt regnskabsperiode, der skyldes bevægelser i det pågældende indeks, som påløbne renter i perioden og lægges til de andre af periodens forfaldne renter.

Når indekseringen af de beløb, der skal betales ved udløb, indbefatter et incitament til kapitalgevinst, typisk indeksering baseret på en enkelt, snævert defineret post, vil enhver afvigelse i det underliggende indeks i forhold til de oprindelige forventninger medføre kapitalgevinster eller -tab, som normalt ikke vil blive udlignet i instrumentets løbetid.

6.58 Nominelle kapitalgevinster og -tab kan opstå på kortfristede gældsværdipapirer på samme måde som på langfristede gældsværdipapirer. Da kortfristede gældsværdipapirer har langt kortere løbetid, er de kapitalgevinster, der opstår ved renteændringer, generelt meget mindre end ved langfristede gældsværdipapirer med samme pålydende værdi.

Lån (AF.4)

6.59 Den samme situation som for valuta og indskud gør sig gældende for lån, der ikke omsættes. Men hvis et eksisterende lån sælges til en anden institutionel enhed, skal afskrivningen af lånet (dvs. forskellen mellem indfrielseskursen og transaktionsprisen) registreres på sælgerens og køberens omvurderingskonto på transaktionstidspunktet.

Ejerandele og andele i investeringsforeninger (AF.5)

6.60 Friaktier forøger antallet af aktier og den nominelle værdi af aktiemassen, men ændrer i princippet ikke i sig selv markedsværdien af den samlede mængde aktier. Dette gælder også udstedelse af fondsaktier, som er en forholdsmæssig fordeling af yderligere aktier i et selskab til ejerne af stamaktier. Friaktier figurerer ikke nogen steder i regnskabet. Disse aktieudstedelser skal imidlertid forbedre aktiernes likviditet på markedet, og da aktiernes samlede markedsværdi herved kan stige, skal sådanne eventuelle ændringer registreres som en nominel kapitalgevinst.

Forsikrings-, pensions- og standardiserede garantiordninger (AF.6)

- 6.61 Når reserver og rettigheder vedrørende forsikrings-, pensions- og standardiserede garantiordninger er udtrykt i national valuta, er der ikke nogen nominelle kapitalgevinster og -tab, på samme måde som der ikke er nogen for valuta eller indskud og lån. De aktiver, som de finansielle institutioner har brugt for at opfylde forpligtelserne, er udsat for kapitalgevinster og -tab.
- 6.62 Forpligtelserne over for forsikringstagere og begunstigede ændrer sig som følge af transaktioner, andre mængdemæssige ændringer og omvurderinger. Omvurderinger skyldes ændringer af grundlæggende modelantagelser i de aktuarmæssige beregninger. Disse antagelser er diskonteringssatsen, lønsatsen og inflationen.

Finansielle derivater og medarbejderaktieoptioner (AF.7)

- 6.63 Værdien af finansielle derivater kan ændre sig som følge af ændringer i værdien af det tilgrundliggende instrument, ændringer i det tilgrundliggende instruments volatilitet, eller efterhånden som kontraktopfyldelses- eller forfaldstidspunktet nærmer sig. Alle sådanne ændringer i værdien af finansielle derivater og medarbejderaktieoptioner behandles som prisændringer og registreres som en omvurdering.

Andre forfaldne ikke-betalte mellemværender (AF.8)

- 6.64 For andre forfaldne ikke-betalte mellemværender, som ikke handles, gælder det samme som for national valuta, indskud og lån. Men hvis en eksisterende handelskredit sælges til en anden institutionel enhed, skal forskellen mellem indfrielseskursen og transaktionsprisen registreres som en omvurdering på transaktionstidspunktet. Da handelskreditter imidlertid normalt er kortfristede, kan salg af en handelskredit indebære, at der opstår et nyt finansielt instrument.

Aktiver udstedt i udenlandsk valuta

- 6.65 Værdien af aktiver og passiver udtrykt i udenlandsk valuta måles ved deres løbende markedsværdi i udenlandsk valuta konverteret til den nationale valuta efter den gældende vekselkurs. Nominelle kapitalgevinster og -tab kan derfor opstå både ved ændringer i aktivets pris og i valutakursen. Den samlede værdi af de nominelle kapitalgevinster og -tab, der opstår i løbet af regnskabsperioden, beregnes ved at trække værdien af transaktionerne og andre mængdemæssige ændringer fra forskellen mellem værdien på primostatuskontoen og værdien på ultimostatuskontoen. I dette øjemed skal transaktioner i aktiver og i passiver udtrykt i udenlandsk valuta konverteres til national valuta, og her anvendes de vekselkurser, der er gældende på det tidspunkt, hvor transaktionen sker, mens primostatuskonto- og ultimostatuskontoværdierne konverteres ved hjælp af de vekselkurser, der er gældende på de tidspunkter, statuskontiene refererer til. Dette betyder, at den samlede værdi af transaktionerne som nettoanskaffelser – anskaffelser minus afhændelser – udtrykt i den udenlandske valuta faktisk konverteres ved hjælp af en vægtet gennemsnitsvekselkurs, hvori vægtene er værdierne af de på de forskellige tidspunkter udførte transaktioner.